

Naročnina \$2.00 na leto.

"Clevelandska Amerika"

619 ST. CLAIR AVE. N. E. CLEVELAND, OHIO.

STEV. 9. NO. 9

CLEVELAND, OHIO, V TOREK, 1. FEBRUARIJA 1910.

VOL III

Povodenj v Parizu.

VODA REKE SEINE JE PRICELA PADATI PO CASI, Vendar pa da stanovi tno.

Nekaj poslopj je se vedno v nevarnosti, da se razrušijo radi povodnji.

POMOČ FRANCJI.

Pariz, 29. jan. — Voda reke Seine, ki teče skozi Pariz in ki je včeraj dosegla tako visino kot še nikdar prej, je pričela pomagati padati. Ob osmi uri je padla že za dva palca. Ker je bil včeraj lep dan in je sijalo toplo sonce, so občupni Parizani zopet dobili nekaj upanja, da si je položaj na nekaterih krajih jako žalosten. Včeraj sta se predsednik republike Fallieres in ministriški predsednik Briand vozila po mestu in navduševala prebivalstvo, na ne obupa v tem žalostnem položaju; obljubovala sta ljudem, da bodo država storila vse, kar more, da pomaga bedi prebivalstva. Dobrodela družba delajo noč in dan. Mnogo ljudi prihaja v Pariz v nadi, da dobijo tam pomoči. Položaj v bližnjih mestih je še bolj brezupen kot v Parizu. Ljudje nimajo luči in ne vode. Včeraj je zboroval parlament v palači Bourbon. Iz vseh strani sveta prihajajo brzojavke v Pariz, ki so polne sočutja za nesrečne prebivalce. Papež je poslal pariškemu škofu \$6000, da jih razdeli med one, ki so najbolj potrebni. Ruski car Nikolaj je poslal \$2000 in ravno toliko tudi belgijski kralj. Francija je polna ginjenja, ker ostali svet tako sočustvuje z njo.

Prva nevarnost je sedaj odstranjena: brzojavna zveza po Franciji je pa še zelo pomankljiva; na mnogih krajih še vedno predere voda jezove in se razlije po ulicah. Vojskstvo dela noč in dan ter rešuje prebivalstvo ali pa stavi šotore v onih krajih, kamor se ni bati, da pridere voda. Naš državni oddelek se je obrnil na našega poslanika v Parizu, ki je odgovoril, da se nobenemu Amerikancu ni zgodilo kaj zalega.

POSTNE HRANILNICE.

V kongresu so vložili tozadevni predlog.

Washington, 30. jan. — Pri včerajšnji seji senata sta dva senatorja uvozila predlog o postnih hranilnicah, ki je bil takoj izročeni odboru za pošte in zadeve. Po tem predlogu se ustanove državne pošte hranilnice, ki bodo pod posebnim nadzorstvom in ravnanstvom. Odbor, ki bo nadzoroval pošte hranilnice sestoji iz vrhovnega zakladnika, gen. postarja in pravnika. Manj kot \$1.00 se ne sprejme za uložek pa tudi ne več kot \$100.00 ne sme oseba naložiti na mesec hranilnico. Na vse uloge se plačujeta dva odstotka obresti.

Goljufije v Chicago.

Chicago, Ill., 29. jan. — Paul Redlake, podnačelnik chicagških uradov za javne stavbe je zatožil devet uslužbencev omenjenega oddelka veliki poroči, češ da so člani neke organizacije, ki se je zavežila, da ogorična mesto za \$250.000. Za majhna dela so računali velike stroške. Strojari so pod

Poroka -- smrt.

O NESREČNI SMRTI ROJAKA LOUIS KRALIČA, KI JE BIL UBIT V PETEK.

V ponedeljek bi morala biti poroka, a v torek ga bodo nesli k pogrebu.

IZ ŽIVLJENJA KRALIČA.

Kruta morilka smrt nam je zopet pobrala iz svoje sredine dragega nam rojaka, Louisa Kraliča. Da je pa bila smrt še bolj kruta, da smo še bolj občutili njeno mrzlo roko, je pobrala njega na predvečer dogodka, ki je najvažnejši v življenju. Skoro na predvečer poroke, ko se je hotel pokojni Kralič združiti za življenje s svojo izvoljeno nevesto. Isti stoff, ki so bili naročeni za poroko pri slavnostni gostiji, ista stola so sedaj naročeni, za pogrebe, kjer bodo počivali, predno odneso ranjkega v grob.

V petek zvečer je Kraličeva nevesta, Rozi Gorenčič, mislila da njen bodoči mož še dela; torej je šla domov, kjer sta imela stanovanje najeto, da pripravijo vse potrebno pred poroko. Nato je pa šla zopet na svoj dom v misli, da dela Kralič čez čas. Nekaj tednov preje je Kralič najel stanovanje na 1340 E. 40th St. in si ogradil vse potrebno pohištvo. Šla sta oba, ženin in nevesta v trgovino Antona Grdina, kjer sta si izbrala potrebne stvari. Posebno je nevesti ugajal neki velik, komfortni stol. "Dajva krepiti stol, Louis," je dejala nevesta. "Kako lahko se boš odpočil na njem, ko prides truden od dela." Kralič je pa dejal, da ga sedaj še ne more kupiti. V petek pa je bil stol vseeno pripeljan na stanovanje. Kupila ga je nevesta.

Ravno ob času, ko je nevesta kupovala stol, je pa delal njen ženin pri turbinskih koleših Taylor-Buggis Found. blizu Euclid ave. Prišel je preblichu stroja in pas pri kolešu ga je pognel s seboj. Anton Kralič, Lojzov brat in forman v isti tovarni, je zapazil, da padevi nivo v redu. Naznanil je inženirja, ki je stroje ustavil; na tleh so pa našli Lojza Kraliča — mrtvega.

Kraličevo truplo so odpeljali k Antonu Grdini. Ko je Rozi Gorenčič, nevesta, slišala o žalostni smrti njenega zaročenca, je padla v nezavest. Pokojni Kralič je bil doma iz Zagradca in je prišel v Ameriko pred petimi leti. Doma ima stariše, tri brate in enega brata tukaj. Star je bil 23 let. Bil je član društva sv. Vida, št. 25. K. S. K. Jednote. Pogreb 29. vrši v torek in sicer na strosske tovarne, kjer je bil pokojni zaposlen.

Počivaj mirno, blaga duša v tuji zemlji, kjer te je dohitela smrt tako kruto, tako nena doma!

Tepni fanatiki.

Sophia, Mo., 29. jan. — Včeraj so se tukaj vršile volitve, če naj mesto se nadalje ostane suho ali mokro. Zmagali so mokri z večino glasov. Fanatiki so naredili pred volitvami svojo običajno procenjo, med katero so vodili otroke in ženske; objednem so kazali razne bedaste slike. Konečno so se tako iztržili, da so pametnejši ljudje pregnali kolovodje

Iz. inozemstva.

AVSTRIJA BI SE RADA POGAJALA Z RUSIJO GLEDE BALKANSKIH ZADEV.

V bližini Londona se je ponesrečil železniški vlak; dvanaest mrtvih.

KRIZA NA GRSKEM.

Dunaj, 29. jan. — V tujakšnih političnih krogih vlada danes veliko zanimanje za razmerje med avstrijsko vlado in rusko, ker ve, kolika nevarnost je lahko preči od Rusije. Posebno bi avstrijska vlada rada dosegla sporazum z Rusijo glede balkanskih zadev. Kakor znano je, Avstrija odtrgala Bosno in Hercegovino, Turčija in priključila te dežele svoji monarhiji. Tega "Ris" Avstriji ne morejo odpušiti.

London, 29. jan. — Med Brightonom in Londonom se je ponesrečila lokomotiva nekega brzovlaka. Osem oseb je bilo namesta mrtvih in 20 jih je dobilo smrtne poškodbe. Neveča se je pripetila radi pokvarjenega tira.

Atene, Grško, 30. jan. — Vojaska liga zahteva, da morajo odstopiti vsi ministri in da se mora sklicati narodno zborovanje, da se pregleda ustava. Vojde vseh strank se posvetujejo, kaj storiti. Grškemu kralju ne gre nič kaj dobro na njegovem prestolu.

Dopis iz Ely.

Cenjeni g. urednik: — Z nekaj let ni bilo iz naše naselbine slišati, da bi priredilo kakor dramatično ali drugo društvo kakoršnjakoli zabavo. Spalimo kot mrtvi. Temu je bil vzrok, ker nismo imeli nobenih voditeljev, ki bi poučevali rojake in rojakinje v dobro izobrazbo. Pretečeno leto smo pa dobili v svojo sredino požrtvovalnega moža v osebi Fr. Hrovata, organista naše župnije. On si je omislil, da smo pred kratkim časom ustanovili dramatično in pevsko društvo, kateremu patron je naš slavni pesnik in narodnjak Simon Gregorič. Dasi je šel par tednov kar je bilo društvo ustanovljeno, vendar smo se že toliko izvežbali, da mislimo na 6. februarja na nedeljo prirediti 2 igri: "Kazen ne izostane" in druga "Mesalina". Po predstavi pa bode šaljiva igra za dobitek. Med predsedki bode zapel pevski zbor nekaj narodnih pesmi. Dramatičnemu klubu oziroma društvu častitamo. Le z aстранjo vneto naprej za napredek in izobrazbo naroda! Potem se bode večkrat v slovenskih časopisih poročalo o našem napredku.

S pozdravom J. J. Peshel, podpredsednik d. p. dr.

Blazna temperenčnica.

Butte, Mont., 29. jan. — Carrie Nation, znana fanatična, blazna zagovornica abstinence, deluje sedaj v tem mestu. Včeraj je prišla v plesne prostore neke Mrs. May Maloy in zahtevala od gospodinje, da zapre plesni prostor. Gospodinja se je naravno smejala blazni babnici. Slednja je pa začela groziti, da pobije vse pohištvo v hiši, nakar ji je gospodinja prisilila gorko zaznanko. Nato je pa nastal pravi boj, in šele novotki plesavci in plesavke so pomirili ženski. Carrie Nation bo ležala nekaj časa v

Nemanič zgubil.

URADNIKOM K. S. K. J. JE SODNIJSKIM POTOM ZABRANJENO IZKLJUČEVANJE DRUŠTVENIH URADNIKOV.

Sodnik Dibell jim je prepovedal imeti sejo v mestu Chicago.

IZJALOVljENE NAKANE.

Joliet, Ill., 28. jan. — The Joliet Evening Herald od pretečenega tedna piše sledeče: Anton Nemanich, B. J. Chulik, John M. Gosar in Geo. Kukar, uradniki K. S. K. Jednote so nameravali pred kratkim zborovati v Chicago z namenom, da izključijo nekaj članov (društva sv. Stefana) iz Jednote. Sodnik Dibell jim je pa to sodnijskim potom prepovedal, da ne smejo zborovati s tem namenom, da bi izključili omenjene člane.

Za sodnijsko prepoved so prosili sledeči člani društva sv. Stefana št. 1. K. S. K. J. Mat. Brunski, Matija Gril, John Zvečič, Maks Omerzel, Frank Banin in Anton Gregorič, ki so sami dobri in izredno značajni in zaupanja. Ti možje so mislili, da jih bode Nemanich kot predsednik Jednote izključil iz Jednote, ker niso bili istega menja kot on ter so nasprotovali njegovim namenom. Društvo sv. Stefana sta zastopala odvetnika Geo. F. Barrett iz Chicago in E. J. Conley iz Joliet, oba izvrstna odvetnika. Nemanich je šel samolastno v Chicago in tam hotel poklicati pred svoj sodni stol omenjene člane, da se zagovarjajo radi "revolucije" katero so baje povzročili v Jednoti; seveda, ves izgovor ne bi ničesar pomagal, ker Nemanich bi jih izključil vseeno, da mu ni tega sodnik prepovedal. Člani in odbojniki društva sv. Stefana so sodniku po pravih dokazih, da glavni odbojniki nimajo nikakoršne pravice, da bi sodili člane Jednote kot sodnijski odbor.

Tako je doživel Nemanich zopet blamažo. Pri tej priliki se vprašamo, kaj vendar misli Nemanich s svojo naduto trmoglavostjo. Ali ne vidi, da mu je vse nasproti, kamor gre in kar poskusi? On suspendira ljudi samo iz edinega vzroka, ker niso istega mišljenja kot on. In ker je društvo sv. Stefana naperilo tožbo proti njemu, se je Nemanich hotel maščevati nad uradniki društva. Pa mu je izpodletelo. Uradniki sv. Stefana so možje, ki so več naredili za Jednoto in bolj razumejo jednotna pravila kot Mr. Nemanich. Ob koliko denarja je sedanjí predsednik Jednote že pripravil slednjo? Zazidal je tisočake v nepotrebnih dom; tožari se z društvu, in seveda, jednotna blagejna pa plačuje njegove extravagance. Mislimo, da bo to vendar odprlo enkrat oči tudi onim članom, ki še sedaj tavajo v temi. Mislimo, da so že vsi pripravljeni se postaviti Nemanichu po robu, ker on dela samolastno in nikdar ne vpraša društva za dovoljenje, pa naj se gre še za toliko svote. Pa dan sodbe, prave sodbe, od stranj delegatov pride tudi za Nemanicha. Mislimo, da bode tedaj težko odgovarjal za svoje grehe.

Mestne novice.

Kako se dobi delo. Neki rojak v Collinwoodu ni več časa delat. Bil je mogoče holan. Ostal je dolžan pri svoji gospodinj. Prve dni, ko je ozdravel, je šel vsa na prosti zrak, a se poprej ga je gospodinja prijazno opomnila, naj gleda, da kmalu poravnava svoj dolg. Rojak je pa šel po cesti in kmalu zagledal nekaj dobrih hloedov. Meninich, tebinich, pograbnega n ga nese domov gospodinj, ki bi ga lahko dobro uporabila pri kurjavi. S tem je mislil poplačati svoj dolg. Gospodinja je bila seveda vesela, pa vesel ni bil rojak, ki je bil družega dne k'ican k načelniku urada one družbe, katere last je bil hloed. Načelnik mu reče, da mora hloed prineseti nazaj, ali pa bo kaznovan. Naš rojak seveda gre h gospodinj in prinese leseni hloed nazaj, kamor je spadal. In ko ga načelnik vpraša, zakaj je hloed nesel brez dovoljenja domov, mu naš rojak odvrne, da je hotel s tem plačati svoj dolg pri gospodinj, ker že nekaj časa sem ni ničesar zaslužil. Načelnik ali po domače "bos" mu po tem odgovoru takoj odkáže delo v tovarni, in tako je bil zadovoljen rojak in bos.

Slovenska Narodna Čitalnica priredi v soboto zvečer, dne 5. februarja v svojih prostorih na Norwood Road, pravlec domači zabavni večer, na katerega se vabijo vsi čitalničarji in čitalničarke. Igrala se bodo tombola in člane se praviljudno prosi, da prinesejo kakor darilo s seboj za dobitek. Zabava bode gotovo vsakemu ugajala. V soboto zvečer, ob osmi uri, torej vsi člani naše Čitalnice na dan!

Društvo "Naprej", št. 5 S.N.P. J. je priredilo v soboto zvečer predpustno veselico z veliko maskerado, katere se je vdeležilo, kakih 30 mask. Občinstva je bilo toliko, da so komaj dobili vsi vstop v dvorano. Prvo nagrado za lepo masko je dobil Mr. Levec, drugo gospodinja Zofi Vilhurjeva in tretjo Mr. Gornik. Zabava se je prav lepo vršila, in društvu je čestitati, ker se je tako izborno potrudilo, da so imeli obiskovalci res lep zabaven večer.

Avstrijski podkonzulat v Clevelandu išče rojaka Josipa Urbanija, doma iz Tolmina in Frank Mučka, doma iz D. M. Polje na Kranjskem. Kdor ve za nje, naj naznani imena nam ali pa konzulatu.

Opozarjamo na večerno šolo na 6021 St. Clair ave (Storckes Hall), kjer poučuje domači učitelji tri večere na teden angleščino proti neznatni odškodnini.

Ali ste že naročili Mohorske knjige za letošnje leto? Se ne? Ne pozabite, da imate čas samo do 5. marca. Pozneje bo prepozno. Pridite k nam ali pa plačajte raznasalcu.

Društvu sv. Stefana pa iskreno častitamo na njihni zmagi v korist Jednote. Naj bi to društvo, ki je takorekito zibelka Jednote, še naprej tako delovalo v korist Jednote kot sedaj. Naj bi se vsa društva postavila v eno vrsto za njim in tako pokazala, kako ogromna večina protestira proti sedanjemu Nemanichuemu potoku.

Strajk končan.

ZELEZNISKI PREMIIKACI SEVEROZAPADNIH ZELEZNIC SE VRNEJO NA DELO.

Vprašanje glede plače in dela še ni popolnoma in končno rešeno.

PREJSNJE DELO.

Minneapolis, Minn., 29. jan. — Železniški premikaci severozapadnih železnic so sklenili, da se podajo zopet na svoje staro delo, dasi še niso vsa vprašanja glede plače in dnevnega dela rešena. Strajk se je prikel dne 30. nov., ker so delavci zahtevali višje plače za svoje trudapolno delo, kar so pa železniške družbe tedaj zavrnile. Strajk je povzročil mnogo neuprilič na severozapadnih železnicah, ker promet se je vršil nerodno in mnogokrat celo potniki niso mogli naprej. Strajkari so se ves čas svojega strajka zadržali popolnoma mirno. Železniško vodstvo je naznanilo, da so sprejeti nazaj v delo vsi delavci, dasi še ni naznanjeno pod katerimi pogoji bodo delali zanaprej. Železniški premikaci imajo trdno spanje, da jim bode železniško vodstvo povzilo njih plače.

Ob času strajka je bilo mnogo skabov importiranih v strajkarski okraj, ki so pa svoje delo tako slabo opravljali, da je bilo železniško vodstvo prisiljeno odpušiti skabe in zopet najeti stare delavce.

Štirje usmrčeni.

Titusville, Pa., 29. jan. — Ne ki tovorni vlak Pennsylvanije železnice se je včeraj ponesrečil štiri milje od tukaj. Usmrčeni so bili strojevodja, kurjač, zavirač in čuvaj. Trije drugi uradniki vlaka so dobili nevarne poškodbe. Vzrok nesreče je neznan, dasi so upeljali takoj preiskavo.

15 let stara udova.

New York, N. Y., 29. jan. — 15 letna Lena Stark, ki trdi, da je udova po umrlem Jakobu Starku, je prosila naj sodišče skrbi, da ji pride v roke del premoženja, ki ga je zapustil njen mož. Poročena je bila z njim, ko je bila stara 11 let in sicer ju je poročil rabinec v New Jerseyu.

Velikansko brodogve.

London, Anglija, 29. jan. — V dobro poučnih krogih se govori, da bo vlada predložila zbornici načrt, da se zgradi za angleško vojno mornarico 4 oklopnice, dva zavarovana križarja, 8 majhnih križark, 21 torpednih mišicev in 10 podmorskih čolnov.

Konvencija United Mine Workers je bila v soboto zaključena.

Predsednik Taft je prosil kongres naj daruje \$50.000 za prvo mednarodno lovsko razstavo, ki se vrši v maju na Dunaju.

Jetniki v zaporu v Norwich, N. Y. so se pridružili bojkotu mesa in sklenili, da ne bodo več uživali mesa.

Angleški kralj in kraljica sta podarila \$100.000 za siročnina v Franciji.

Preiskave so zamašne.

PREISKAVE, KI JIH JE ODREDIL KONGRES NIMAJO NOBENE KORISTI.

Vse preiskave veljajo mnogo denarja, toda cene živim so še vedno visoke.

BREZ USPEHA.

Washington, 28. jan. — Kongres ali ameriška postavodajna zbornica je odredila več preiskav, ki naj doženejo, kaj je vzrok velikim cenam živil in drugih neobhodno potrebnih stvari. Kakor se pa razvidi iz dosedanje preiskave, velja slednja jako mnogo denarja, daki ne doženejo ničesar, daki pa trustijani se nadalje povzbujejo cene izdelkom. Javna mnenje je, da je kriv sedanjina visokim cenam živil obatojni tarif, ki polni žep kapitalistov, ker je tarif nastal ravno v zbornici kongresmanov, se slednji sedaj boje natančneje preiskavati, ker potem bi vsak lahko s pratom kazal na nje kot povzročitelje visokih cen za živila. Nadalje je zanimivo sledenje poročilo: V Washingtonu delajo mesarji pri mesni tovarni, ki so v mestih po 40 mil. v Washingtonu samo 30 delavcev, kar doblika. Mnogo preiskave v Washingtonu se radišče v sobotah vozi v Baltimore, da nakupi tam meso.

Vesela novica.

Vsem ljudem, ki trpe na glavoboli, donajamo veselo novico, da Severovi Bratje pripravljajo glavobol in nevzdržljivo hitro in gotovo prečenejo vsak glavobol. Prijetni za nuziranje in prijetnejši je, občutek občilja in udobnosti, ki sledi nuzanju. Glavo vam olajšajo. Imate škafličico doma? 25¢. Doblite jo pri svojem lekarnarju ali tržen z lek. in vprašajte za Severov Almanah za leto 1910. Doblite ga zastonj od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.

Najim naročnikom v Rock Springs, Wyo., in drugim čitalcem našega lista seznanjamo, da ima naš sopotnik, g. Anton Justin, veliko zalogo vsakovrstnih slovenskih knjig. Romane in zgodovinske knjige, kakor tudi čedne molitvenike. Prodaja po istih cenah kot v naši knjigarini. Kdor je ljubitelj lepega besedila, ob dolgih zimskih večerih, naj se obrne na g. Justina, ki ima na izbero lepe knjige. Rojakom ga toplo priporočamo.

Naročnikom v Newburgu in v Collinwoodu naznanjamo, da jim bode odslej naš raznasalec nosil redno list na dom. Dostaj so dobivali list po pošti, ki je večkrat bila precej pomanj. Nosil bode list naš redni raznasalec Mr. Ivan Lah, katerega tudi priporočamo v pobiranju naročnine po omenjenih naselbinah.

Mohorske knjige za letošnje leto. Samo en dolar proti prejšnjemu. Oglasite se pri nas ali pa plačajte raznasalcu. Rojak, ako se nudi, naj nam list "Amerika" pošlje za leto 1910 za \$1.00 za pol leta. Ti žal za dom, kar imate in pri tem se omenjate. III.

CLEVELANDSKA "AMERIKA"

Izbaja v terek in petek. — Ladaja: Slov. tiskovna družba Amerika.

Naročnina: ZA AMERIKO \$2.00 ZA EVROPO \$3.00 ZA CLEVELAND po pošti \$2.50 Posamezne številke po 3 cente.

Dopisi brez podpisa in osebnosti, se ne sprejemajo. Vse pisma, dopisi in denar naj se pošiljajo na: Tiskovna družba "AMERIKA" 6119 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

"Clevelandka AMERIKA" Issued Tuesdays and Fridays. — Published by — The AMERIKA Publ. Co. (a corporation.) 6119 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

Read by 15,000 Slovenians (Kreiners) in the City of Cleveland and elsewhere. Advertising rates on request. Tel. Cuy. Central 7387-R.

Entered as second-class matter January 5, 1909, at the post office at Cleveland, Ohio, under the Act of Mar. 3, 1879.

No. 9. Tue. Feb. 1, 1910 Vol. III

Delavsko vprašanje

Najprej si morajo delavci ohraniti vero; z njo bodo pravično in koristno delovali za delavsko vprašanje. Kdor pravi da hoče delavcem pomagati in obljublja napada vero, ne umeje ničesar o delavskem vprašanju, ali je pa goljuf. Med nami so ljudje, o katerih se zdi, da znajo zabavljenje proti veri izpremeniti v kruh in denar in s tem pomagati ljudstvu. Te seveda ne morejo. Vse te stvari po svobodi, po napredku, njihova ljubezen do ljudstva, prava, ljubezen do ljudstva, skrb za ljudski blagor, vse postane pri teh ljudeh bogokletstvo vsa odklidanje vere in ka-pitalizma. Taki ljudje niso svobodni našega delavskega stanu, karveč zaspeljeni in sleparji. Škof Ketteler, oče krščanskega socializma, obravnava delavsko vprašanje nekako tako-le: Zakon mora varovati delavske otroke in žene izkoriščanja bogatinov. Braniti se mora delavska moč s zakoni o delavski dobi in nedeljskem počitku. Zakoni morajo varovati delavcem zdravje in varnost v delavnicah. — Nastaviti se morajo nadzorniki, ki nadzirajo, kako se izpolnjuje zakon delavskega varstva. Organizacija delavskega stanu je potrebna. Gospodarske družbe morejo le malo služiti delavcem. Treba je torej novih zakonov, ki omogočajo in pospešujejo delavsko organizacijo. Dokler si delavski stan ne more pomagati mi mora država varovati njegovo zdravje, njegovo delavsko moč in njegovo družino, ter jo varovati in braniti pred kapitalizmom. Otrokom se mora prepovedati vsako delo izven očetnega doma do 14 let. Omoženim ženskam se mora delo v tvornicah in drugih podjetjih zunaj doma prepovedati. Če se ne vrne delavskem stanu rodbina, bodo vsa sredstva v njegovo moč zastopaj. Če pa mati ne more opravljati svojih dolžnosti, ni govora o krščanski rodbini. Oh, nedeljah in praznikih se mora po vseh tvornicah in obrtnih podjetjih prepovedati delo. To zahteva Bog, pa tudi človeška narava. Nadzorništvu za delavsko varstvo naj se ustanovi. Raznere bodo učile, ali naj se ustanove tvorniški nadzorniki, kakot na Angliji, ali pa naj se ustanove delavski uradi.

Internacionalna — mednarodna delavska zveza. Iz komunističnega razgleda je razvidno, da je Marx hotel ustanoviti veliko zvezo socijal-

skih delavcev brez ozira na narodnost ali domovino. "Proletarci vseh dežel, združite se!" tako se glasi njegovo geslo. Umevno je toraj, da Marx ni bil popolnoma zadovoljen z idejami drugih socijalističnih vodij. Hotel je imeti široko, mednarodno delavsko organizacijo "Zveza komunistov" je imela samo v Londonu večje število prisavev; kljub vsemu prizadevanju ni mogla naprej. Marksova ideja je le počasi prodirala.

Leta 1862 se je ob priliki londonske razstave sešlo več socijalistov, in ti so se izrekli, da se mora svetovna proletarska zveza čim najprej ustanoviti. Prihodnje leto sot o misel obravnali mnogi delavski shodi in raznih kraji. Leta 1864 je v St. Martins Hall v Londonu zboroval velik shod delavskih zastopnikov raznih narodov in držav. Praktični uspeh tega shoda je bila izvolitev začasnega odbora, kateremu se je naročilo, naj i dela pravila mednarodne delavske zveze in jih predloži prihodnje leto skupnemu shodu v Bruslju. Laški revolucionar Mazzini je izdelal poziv na delavce in pravila. Toda odbor je njegov načrt zavrgel in sprejel Marksovega. Iz pravil omenimo sledeče: Delavski sloj se mora sam osvoboditi; boj za osvobodjenje ni boj za slonje pravice in uničenje vsakršne slojne vlade. Gospodarsko osvobodjenje delavca je veliki zadnji namen, kateremu se mora vsako politično gibanje podrediti in pokoriti. Vsi poskusi ki so hoteli doseči ta namen, so se dosedaj ponesrečili, ker niso bili delavci v posamnih deželah jedini, in ker niso imeli delavski vzredi raznih dežel bratovske zveze. Vsled tega ni delavske osvoboditve niti krajevna, niti narodna, pač pa socialna naloga, ki obsega vse dežele. Iz teh vzrokov se je ustanovila mednarodna delavska zveza. Drugi člani teh pravil niso kaj zanimivi. Dolgo časa so se pri shodu pripravili, kdo spada v proletarijat. Nekateri so zastopili mnenje, da so proletarci samo delavci v ožjem smislu in da smejo torej samo ti k mednarodni zvezi. Če bi bila njih misel obveljala, potem bi seveda taki "proletarci" kot so Marks seveda v zvezi ne meli nobenega prostora. Nazadnje se je pa vendar posrečilo "duševnemu proletarijatu", ki z "glavo dela," zmagati in se zagotoviti vstop v zvezo.

Harry Thaw se je pričel znova truditi, da pride iz blazine. Jaz mu dam nasvet, ki ga prav nič ne velja: Za zagovornika naj vzame Jeroma; on ga je spravil v blaznico, pa mu bo znal pokazati tudi pot iz nje.

Se so sodniki na svetu, Roo-sevelt je izgubil tožbo proti listu "New York World". Dobro da je v Afriki.

V Texasu je nekdo zamenal 100.000 akrov zemljišča za 100.000 galon žganja. To ni prvič, da se je zemljišče spremenilo v pijačo.

Iz Afrike se poroča, da Roosevelt ni ravno dober strelec. Smo že prej vedeli. Ko je nastopal proti trustom, je marsikdaj napačno pomeril in zadrel.

Te dni se je začela preiskava proti trustu za mleko. Toda kdor potrebuje mleko, naj nikar ne čaka konca te preiskave.

Meso v Londonu je cenejše kot pri nas. Pa vendar jih je tam milijone, ki si ne morejo kupovati mesa. In kaj šele na Nemskem, kjer je celo pasje meso predrago?

Francija se bojuje prosovražniku, katerega niti vojski ne vojne ladije ne morejo premagati.

Mi vsi upamo ter želimo, da bi bil napredek tudi v naših denarnih mošnjah, katerca napredka najbolj krvavo potrebujemo.

Stara domovina.

KRANJSKO.

Iz ribnice. Most čez Bistrico so začeli popravljati in odpravljati nedostatke, ki so povzročili smrt dveh oseb. Prvega kjer se je ponesrečila Marijana Drobnič so zaplankali in zaprli, a pri drugem so danes postavili ograjo. Skoda, da je prepozno! Dveh mrtvih žrtev ne bodo sklicali k življenju.

ŠTAJERSKO.

Kdo je bolj zvit. V Ivanjskem vrhu blizu Gornje Radgone je bila organizirana tatinska družba (brez pravil), ki je na drobno nemu shodu v Bruslju. Laški revolucionar Mazzini je izdelal poziv na delavce in pravila. Toda odbor je njegov načrt zavrgel in sprejel Marksovega. Iz pravil omenimo sledeče: Delavski sloj se mora sam osvoboditi; boj za osvobodjenje ni boj za slonje pravice in uničenje vsakršne slojne vlade. Gospodarsko osvobodjenje delavca je veliki zadnji namen, kateremu se mora vsako politično gibanje podrediti in pokoriti. Vsi poskusi ki so hoteli doseči ta namen, so se dosedaj ponesrečili, ker niso bili delavci v posamnih deželah jedini, in ker niso imeli delavski vzredi raznih dežel bratovske zveze. Vsled tega ni delavske osvoboditve niti krajevna, niti narodna, pač pa socialna naloga, ki obsega vse dežele. Iz teh vzrokov se je ustanovila mednarodna delavska zveza. Drugi člani teh pravil niso kaj zanimivi.

KOROŠKO.

Katastrofa v Rabilju. Na mestu sreče v Rabilju, kjer se je pogreznila rudniška bolnišnica in pokopala s seboj sedem oseb, dela noč in dan 200 rudarjev, ki se menjavajo. Tri električne obločnice, vsaka po tisoč svetle svetlobe, svetijo po noči pri delu. Vodo so iz kotline že večinoma izsesali. Zemljo odkopavajo ob robu kotline, kakor tudi v kotlini sami. Ko bodo dobili električno dvigalo za prst, se bodo delalo z vso močjo hitrico, da se bo moglo čimprej dospeti do ponesrečenec. Ker se zemlja v pobočju kotline ruši še naprej, se je podrla tudi lesena bajta, ki je stala poleg kotline.

PRIMORSKO.

Dragonec pod vlakom. Blizu Solkan pri Gorici se je vrgel pod vlak planinske železnice neki vojak dragonec, korporal 5. dragonskega polka, ki je štac onjran v Gorici. Vlak je strahno razmesaril ubogega vojaka. Ne ve se še vzroka, ki bi ga bil gnal v strašno smrt.

Človeško nogo so našli ob Soči pri Solkanu. Bila je že precej razjedena. Nogo je pri nesla seboj zadnja povodenj. Sedaj poizvednjo, odkod je bila ta noga.

Poskušaj samomor v cerkvi. Tržaški agent Victor Contento je šel v cerkev sv. Antona novega, kjer je pri stranskem oltarju dlje časa molil. Nato je potegnil iz žepa revolver ter se ustrelil na levo stran prsi. Ko so pritekli cerkoveniki in župnik dr. Pederzoli, je ležal Contento brez zavesti pred oltarjem. Dr. Pederzoli je kandidata smrti mazilil s sv. oljem, poklicani zdravnik ga je pa spravil v bolnišnico. Cerkev so takoj zaprli. Popoldne so jo morali znova blagosloviti.

Zaprli so v Trstu 29 letnega potnika Leopolda Desicha iz Sežane, ki je osleparl neko dekle za večje svoto denarja pod pretvezo, da se bo z njo poročil.

Oropana cerkev. Neznani tatovi so večeraj ponoči oropali opatijsko cerkev, ki stoji sredi letovišča tik ob morju v bližini hotela "Stefanija". Tatovi so odnesli vse predmete z oltarja in izpraznili vse pušice. Orožništvo se doslej ni izsledilo predrznih tatov.

Zalostna smrt nadebudnega mladeniča. Na Reki se je ustrelil 22 letni dijak Evgen Kadebulek. Pripeljal se je iz Berlina pešte, se nastanil na Reki v hotelu "Delek" in se tam s svojimi sili istrelil. Zapustil je več pisem, iz katerih je razbrati, kaj ga je pognalo v smrt. Hotel je priti za fratra, nekoli samostan in ker se mu ni posrečilo, se je ustrelil.

RAZNO.

Med vladarji. Zadnjič je bila na brunaviškem dvoru svatba. Prav veselo je bilo. Ko je enkrat igrala vojaška godba pred gradom, je stopil bulgarski kralj Ferdinand k oknu, n da bi bolje videl in slišal, se je nagnil čez okno. Cesarja Viljema, ki je ravno tudi bil v sobi, je pogled na obširno zadnjo stran telesa kralja Ferdinanda — ki je precej korpu-lenten — spravil v tako veselo razpoloženje, da je stegnil desnico, jo nameril na oni del kraljevega telesa, ki ga navadno ne imenujemo — in zgodilo se je... Bulgarski kralj pa ni razumil šale in ni s cesarjem Viljemom spregovoril ves čas nobene besede več. Znašiti da bo še vojska z tega.

Grozen čin blazne matere. V Bordeauxu je 30 letna Lafond zadavila svojo devetletno hčerko, nato ji prerezala žile. Zdravniku, ki je prihitel deklici na pomoč, je Lafondova zila vitriol v obraz. Sebi je Lafondova prerezala žile in umrla skupno s hčerko. Moža ni bilo doma.

Nagel odgovor. V volilnem boju je vrgel nekemu kandidatu nasprotnik med govorom zelnato glavo. Kandidat jo naglo zgrabi, dvigne in pravi: "Eden izmed naših političnih nasprotnikov je izgubil glavo!"

Prestop ruskih diplomatov h katoličanstvu. Tajnik ruskega poslanstva v Rimu, Jevrejnov, je pustil svojo službo in posilil za sprejem v jezuitski red. H katoličanstvu sta prestopila tudi tajnik ruskega poslanstva v Parizu, Soječin in ruski konzul v Bordeauxu, Komarov.

Hitro in zanesljivo.

Denarje v staro domovino pošiljamo:

za \$ 10.35	50 K.
za 20.55	100 K.
za 41.10	200 K.
za 102.75	500 K.
za 205.00	1000 K.
za 1020.00	5000 K.

Postnina je vsjeta pri vseh teh svotah in prejemnik dobi popolno svoto, ki je nakazana v kronah, izplačano. Družba ima \$5000 poročstva pri državi in je v zvezi z največjim in varnim družbami in bankami tu in v starem kraju.

Denar poslan pri družbi je izplačan v teku 11 do 12 dni.

Družba pošilja tudi denar po vseh Združenih državah in je v zvezi z American Express Co.

Kdor želi poslati denar v staro domovino hitro in varno naj nam pošlje svoto in naslov v registriranem pismu ali pa po Money Order ali Bank Draft in mi mu zagotovimo odpošiljatev.

TISKOVNA DRUŽBA "AMERIKA"
6119 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

Ali se počutite kdaj utrujene?

In vstajate zjutraj z zoprnim okusom v ustih in se počutite medle in čemerne, kakor bi se vam vrtele? Severnih Jetrnih kroglic potrebujete. To vam okrepi jetra in drobje, lahko izločijo zagateno nesnago, uravnajo prehode in počivne ves ustroj. Cena 25 centov. Na prodaj pri lekarnikih in trgovcih po vsej deželi. Imajo tudi Severov Almanah za leto 1910. Samo vprašajte za en iztis, W. F. Sever Co., Cedar Rapids, Ia.

V Chicagi ima naše knjige zalogi g. Martin Lavrich, naš dolgoletni zastopnik. Posebno opazujamo rojake na veliko zalogo naših knjig, vseh vrste in vseh cen. Rojake naj v vseh zadevah obrnejo nanj, ker jim bo gotovo dobro postregel.

AKO pošiljaš denarje v staro domovino, obrni se na zanesljivo tvrdko, katera ti hitro in pošteno postreže

AKO p tuje v staro domovino, kupi parobrodni listek pri Frank Sakser Co. 6104 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO

AKO želiš svojega sorodnika, ženo ali katerega drugega iz starega kraja vzeti v to deželo, kupi parobrodni in železniški listek pri Frank Sakser Co. 6104 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO

AKO želiš svoje trdo prislužene novce sigurno in obrestonosno naložiti v kako hranilnico z dobrimi obrestmi, od dne vloge do dne dviga, obrni se na Frank Sakser Co. 6104 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO

AKO pa poslušas ljudi, ki drugače svetujejo in naletiš slabo, pa ni krivda Frank Sakser Co.

COPENHAGEN SNUFF
JAMSTVO
PRODAJE, KAKOVOSTI IN ČISTOČE.

S tem se zavežemo, da na odjemalčeve stroške (na podlagi našega cenika) promenimo ta zavoj kodanjskega noslanca ali Copenhagen Snuff za katerokoli vrsto izmed naših noslancev in sicer ob vsakem času pred potekom dobi čenega časa; to se zgodi, ako tobak ni bil poškodovan in potem, ko je bil odposlan iz naše tovarne. Zamanjajo se samo polni zavoji in o tem se mora nos obvestiti, da zamoramo tako določiti povračilo blaga. COPENHAGEN SNUFF je izdelan iz najboljšega, starega in dobro dišavega tabačnega listja; kateremu je pridejan delež čistih tabačnih zmesi. Noslanec je prepiran tako, da mu je odvzeta vsa grenkoba in kislina listnatega tobaka. COPENHAGEN SNUFF je na svetu najbolj vreden tobak za čiščenje in noslanje.

American Snuff Company

Zgorajšnje jamstvo je pridojano vsakemu zavoju noslanca Copenhagen Snuff. Prireditev noslanca je znanstveno izgotovljena. Priprava za tobak je ono, kar pomenja kuhanje za jed in vlečanje za vino. Copenhagen Snuff se pred vsem rabi kot tobak za čiščenje. Ker obstoji iz finih droptin čistega tobaka, si ohrani večjo moč, tako da je njegova raba ekonomične vrednosti, ker daljše traja. Ako ga nimajo na prodaj v prodajalnicah v vsi bližini, vam ga dopošljemo po določenih cenah v katerikoli krnji Zedinjenih držav in sicer poljubno količino Copenhagena v kratkih po 5 centov.

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S., 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Tel. Cuy. Central 7387-R.

TISKOVNA DRUŽBA "AMERIKA"

Prvi slov. dvo-tednik.

6119 St. Clair Ave. N. E. - Cleveland, Ohio.

IZDELUJE:

VSAKOVRTNE TISKOVINE kakor račune v vseh oblikah za vitke, pismeni papir i. t. d. Vizitnice raznih oblik. Vabila in lepake, (plakate) i. t. d.

VSE TISKOVINE za podpora ali druga društva, kakor pravila, poročila, zalepke, pismeni papir i. t. d. in vsa v knjigovoznico spadajoča dela.

PRODAJA raznih knjig in razglednic.

VSAKO DELO se izvrši točno, okusno in po najnižjih cenah.

Pošiljamo denar na vse strani sveta, najhitreje in varno. Za Združene države smo v zvezi z American Express Company.

Prodaja parobrodnih listkov

